

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2016, številka 2, letnik 5
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2016

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana Mirković,
Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Ira Petris
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.300 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz društva 4

Iz svetov 18

Iz pouka DPS 19

Si-T 20

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kotiček 24

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

Tajništvo KPD Bazovica v poletnih mesecih nima
uradnih ur.

Urnik za vaje mešanega pevskega zbora,
sestanke dramske, folklorne, plesne, fotografske
in glasbene skupine ter dopolnilni pouk
slovenščine za prihodnjo sezono bo objavljen v
septembrski številki Sopotij.

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

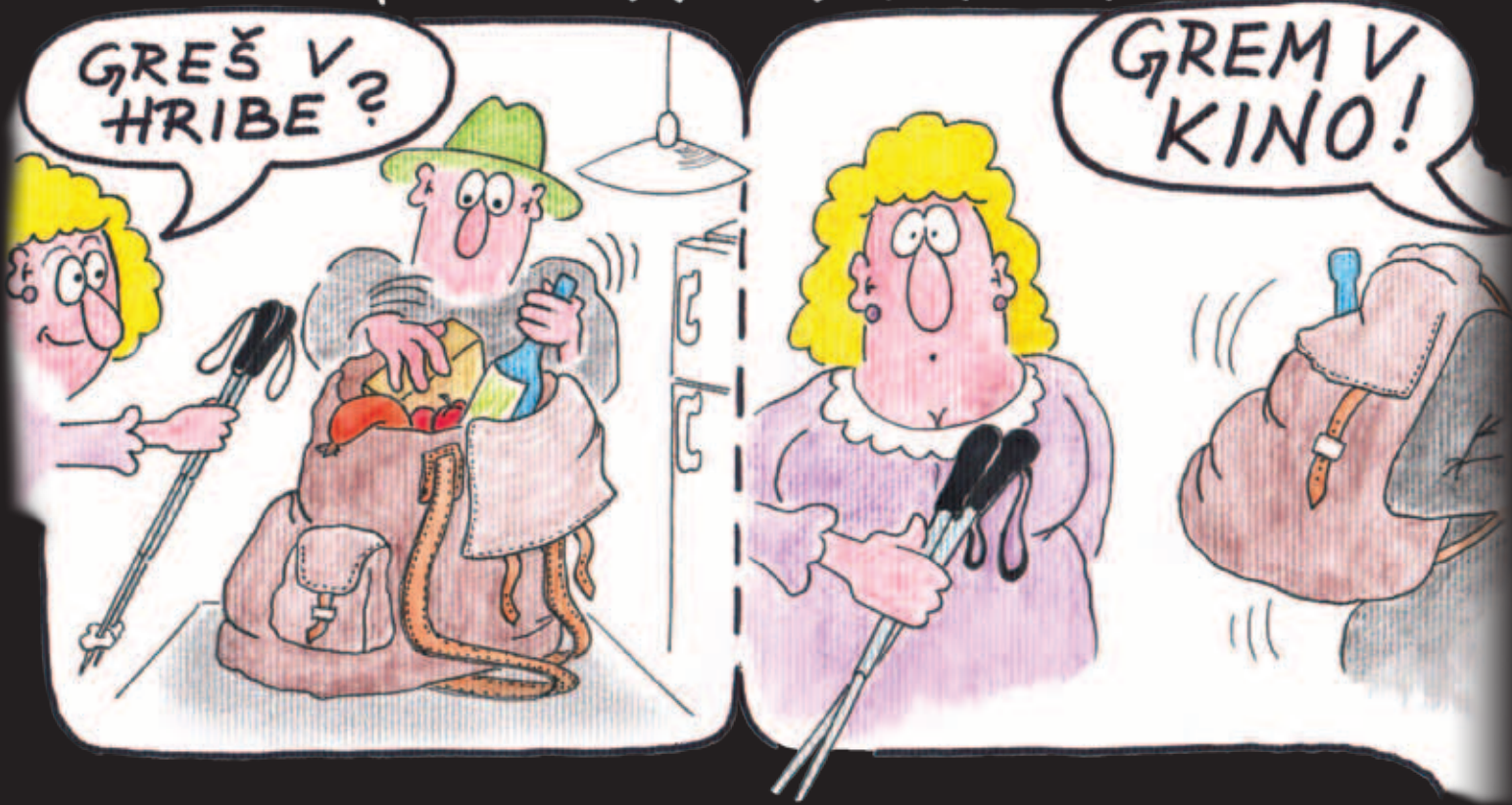
Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanica: dr. Smiljana Knez
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015
faks: +385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: http://sloembassy.zagreb@gov.si

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON: NAVADA NE MINE

V zadnjem trimesečju so se razmere na Hrvaškem, tudi glede položaja narodnih manjšin, poslabšale. Iz dneva v dan smo priča sovražnemu govoru in protimanjšinskemu razpoloženju, česar ne zaustavlja niti javni pozivi Sveta za narodne manjšine RH, niti zahteve več tisoč hrvaških kulturnikov in uglednih mednarodnih imen po odstopu ministra za kulturo, niti opozorila Sveta Evrope o nacionalizmu in politični radikalizaciji na Hrvaškem. To temo Sopotja omenjajo v rubriki Si-T, vsebino pa tokrat napoveduje vabilo k sodelovanju v likovni skupini. Rubriko Iz društva nadaljujejo vsestranska dejavnost planinske skupine, dosežki dramske skupine z odlično sprejeto novo komedijo Niti tat ne more pošteno krasti, pa nastopi zbor v društvu in na gostovanjih ter živahna dejavnost folklorne skupine, ki je zaplesala od Reke in Istre do slovenskega Krasa. Posebej razveseljivi so bili dogodki z otroki, v društvu in zunaj njega. V društvu smo gostili KUD Lipovci in bistriške kulturnike, pri katerih smo predstavili ponatis monografije o naši gledališki legendi Alojzu Useniku in razstavo prizadevne fotografske skupine, ki je spremljala tudi več drugih gostovanj skupin društva. Reko in društvo je obiskala nova slovenska veleposlanica na Hrvaškem dr. Smiljana Knez, mladi so tudi letošnjo pomlad obiskali Slovenijo, z udeležbo na skupščini pa smo potrdili tudi dobro dejavnost krovne organizacije. Rubrika Iz svetov omenja Svet slovenske narodne manjšine Občine Matulji, ki načrtuje povezavo rojakov in širitev učenja slovenščine, prispevek o pouku pa sta za rubriko DPS poslali učiteljici Dragica Motik in Andrea Šlosar. Rubrika Si-T poleg dejavnosti Sveta za narodne manjšine RH omenja še koncerta pianista Marka Juraja Žerovnika in prijateljev ter kitarista Natka Štigliča in uspešno mlado rojakinjo Andreo Štemberger. Dragica Jaksetič se je v rubriki Pogled z onkraj Snežnika ozrla na afero v zdravstvu, rubrika Srečanja pa predstavlja »našega Harija«, vsestranskega mojstra, kar zadeva glasbo, zapisanega rocku in Bazovici, in se končuje z njegovim pozivom k sodelovanju mladih v društvu. Morda bo k temu nasploh pripomogla tudi uresničitev želja za širitev učenja slovenščine v vrtcih in šolah. To hrvaška zakonodaja omogoča in – če je verjeti uradnim sporočilom – tudi spodbuja. Več o tem pa v prihodnji številki. Želimo vam prijetne počitnice. **Uredništvo**

Ljubiteljice slikanja.
Foto: Eva Ciglar

Likovna skupina vabi k sodelovanju

Pred tremi meseci je v KPD Bazovica znova oživel delovanje likovne skupine.

Vodja Ada Osmanagić vabi k sodelovanju: »Delujemo v obliki delavnice in imamo program za vse, ki se zanimajo in imajo posluh za umetnost, se želijo naučiti kaj novega in seznaniti z metodami likovnega ustvarjanja, ki jih uporabljajo profesionalni umetniki.

Srečujemo se enkrat na mesec, praviloma ob četrtnih, po predhodnem dogovoru od 17.00 do 18.30. Do zdaj smo risali motiv stola s svinčnikom ob uporabi mernih proporcij, tihožitje z ogljem in doprski portret s svinčnikom. Naslednjič načrtujemo slikanje tihožitja z odtenki ene barve v tehniki tempera. Kakor je mogoče ugotoviti, postopoma precej hitro napredujemo, kljub temu pa še zdaleč ni prepozno, da se naši majhni skupinici priključite tudi vi. V naši družbi vam bo zagotovo zabavno, ob tem pa se boste naučili nekaj pravih mojstrskih trikov likovne umetnosti.

Prisrčno vabljeni prav vsi, za sodelovanje niso potrebni nikakršna predhodna znanja ali veščine, le malo dobre volje in želja, da se naučite kaj novega ob druženju v prijetnem vzdušju.«

Stik: adaosmanagic@hotmail.com. **Ada Osmanagić**, prevod Eva Ciglar

20. februar, Trst

V Trstu brez nakupovalne mrzlice

Člani planinske skupine KPD Bazovica smo obiskali Trst. Po dolgoletnem sodelovanju s tržaškimi planinci smo se odločili za malce drugačen, nenačrtovan obisk tega mesta. Po lanskem zelo lepem in poučnem sprehodu po Kopru smo se letos odločili, da na približno enak način spoznamo tudi Trst, v katerem smo v glavnem vedeli le za glavne nakupovalne ulice: Viale XX Settembre, Via Giulia, Via Carducci, Ponte Rosso ali Corso Italia. Česa več o prelepem mestu z bogato zgodovino, pogosto na meji različnih civilizacij, nismo vedeli, še manj pa o tem, koliko so Slovenci vgradili v bogato zgodovino mesta. Predsednica SPD Trst Marinka Pertot je rada sprejela našo pobudo in obljubila vso pomoč pri ogledu.

V Bazovici nas je pričakal vodnik Karlo Mezgec, v samem mestu pa predsednica Marinka s svojimi prijatelji. Po krajšem avtobusnem ogledu mesta, v katerem smo veliko izvedeli o nastanku mesta in razvoju njegove luke, smo se ustavili na Piazza Unita in se odpravili v nam neznano zgodovino mesta. Karlo je veliko povedal o razvoju mesta od antičnih, rimskih časov, srednjeveškem razvoju, bojih z Benetkami, o dolgoletni habsburški oblasti, Napoleonovi Franciji in fašistični Italiji pa vse do današnjih dni. Veliko smo izvedeli o verski strpnosti v Trstu, saj so v času Habsburžanov svojo vero svobodno izpovedovali pripadniki katoliške, pravoslavne in armenske pravoslavne vere, muslimani,

judje in drugi verniki. V mestu so živeli in delovali Slovenci Primož Trubar, Žiga Zois, Julius Kugy, Boris Pahor in številni drugi. Slovencem se je najslabše godilo v fašizmu, po prvi svetovni vojni, ko je Trst s številnimi drugimi slovenskimi kraji pripadel Italiji. 13. julija 1920 je bil požgan Narodni dom in za Slovence so se začeli težki dnevi, ki so trajali še dolgo po drugi svetovni vojni. Ogled mesta se je nadaljeval z obiskom hriba Sveti Just, na katerem stojita srednjeveška utrdba in tržaška katedrala. V njej je še dandanes mogoče videti, kako je nastajala od antičnih do današnjih časov.

Po obisku obnovljenega Narodnega doma je sledil najbolj adrenalinski del izleta: vožnja s tramvajem v Opčine. Nabito poln tramvaj se je le izvil po strmi progi iz središča Trsta in razgledi na mesto so bili enkratni.

Za konec je sledil še pohodniški sprehod po Kraškem robu do zanimivega mesteca Kontovel in habsburškega dvorca Miramare. Hvala Marinki za prelep sprehod, odlično organizacijo in veliko povedanega o krajih, skozi katere smo se potepali. Planinci Bazovice upamo, da bomo prijateljem iz Kopra in Trsta enako lahko pokazali našo Reko, saj takšni obiski veliko pripomorejo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in razumevanju.

Darko Mohar

Na Svetem Justu.
Foto: Darko Mohar

26. februar, 11. in 18. marec, PS KPD Bazovica

Občni zbori priložnost za srečanje s prijatelji

Vsakemu društvu predpisi nalagajo občne zборе. Tako je po tej strani občni zbor posameznega društva obveznost, po drugi strani pa je občni zbor priložnost, da se pokaže, kaj vse se je delalo v preteklem letu, vsi uspehi pa tudi neuspehi. Inventura stanja. No, občni zbor društva pa je še nekaj! Priložnost za srečanje s prijatelji, možnost, da se z njimi deli radost uspešnega dela in naredijo načrti za naprej. Torej praznik vsakega društva! Najprej je februarja veliko članov planinske skupine KPD Bazo-

vica sodelovalo na občnem zboru PD Snežnik, saj so naši planinci kolektivno in posamič člani tega društva in imajo na občnem zboru pravico in obveznost, da podajo poročilo o svojem delu ter glasujejo o vseh vprašanih, ki se vrstijo po dnevnem redu. Tudi tokrat so se člani planinske skupine aktivno udeležili občnega zbora.

Marca se je delegacija planinske skupine kot gost udeležila dveh občnih zborov. Najprej tistega v Trstu, ko je SPD Trst prikazal svoje rezultate in uspehe, nagradil najboljše člane in naredil načrte za naprej. Sodelovanje planinske skupine KPD Bazovica in SPD Trst traja že vrsto let in verjeti je, da se bodo člani obeh društev še dolgo z veseljem srečevali pri skupnih akcijah in v hribih.

Z občnega zbora v Kopru.
Foto: Milivoj Filipović

Teden pozneje je svoj občni zbor imelo Obalno PD iz Kopra, na katerem so najprej nastopili najmlajši iz bližnjega vrtca, potem se je oddelal uradni del, in kot je napovedal predsednik društva Aldo Zubin, je ostalo še dovolj časa za prijetno

druženje in načrtovanje. Vodjo planinske skupine KPD Bazovica pa je najbolj razveselilo vprašanje enega izmed članov Obalnega PD: »Kdaj se spet najdemo nekje v hribih?« Slab mesec zatem smo že bili v skupni akciji, nekaj več o tem pa v vrsticah na nadaljnjih straneh, posebej namenjenih naši planinski dejavnosti. ■ Darko Mohar

27. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Niti tat ne more pošteno krasti, premiera

Dramska skupina KPD Bazovica je premierno predstavila svojo novo komedijo z naslovom Niti tat ne more pošteno krasti, uprizorjeno na besedila italijanskega dramatika Daria Foja in v režiji Serda Dlačiča. Gre za klasično situacijsko komedijo z zgodbo o tatu, ki ga pri nočnem delu v premožnem stanovanju po telefonu zmoti najprej žena, nato se vrne lastnik s svojo ljubico in tat se skrije, položaj pa zapletejo še lastnikova žena, pa njen ljubimec in ljubček lastnikove ljubice... S skupno energijo vseh sodelujočih je nastala uspešna, dinamična in zanimiva predstava, narejena z veliko predanosti, volje in ljubezni. To je prepoznalo tudi občinstvo v nabito polni, znova premajhni dvorani, in nastopajoče nagradilo z dolgim aplavzom ter poznejšimi čestitkami in pohvalami. Te so kar deževale, še posebno pa je uprizoritev razveselila legendarnega gledališnika Alojza Usenika in mu najlepše pokazala, da se njegov dolgoletni trud in prizadevanje uspešno nadaljujeta.

Odličen odziv dvorane je razveselil tudi režiserja predstave Serda Dlačiča, sicer režiserja v reškem lutkovnem gledališču, ki je z dramsko skupino KPD Bazovica že sodeloval v prejšnji predstavi, sodobni različici Romea in Julije. Kot je dejal, so

uprizoritev komedije Daria Foja predlagali sami člani skupine in delo je pogosto na programu ljubiteljskih odrov v Sloveniji, na Hrvaškem pa ni prevedeno. »Predstavo smo pripravljali leto dni, ker je besedilo precej zahtevno. Moram pa poudariti, da smo bili posebej srečne roke pri podelitvi vlog, in ker je skupina zelo organizirana, predana delu in natančna, je bilo sodelovanje resnično izjemno, čudovito in prav prijetno.«

Dramska skupina KPD Bazovica se je s predstavo prijavila na srečanje ljubiteljskih odrov na Hrvaškem in na Linhartovo srečanje v Sloveniji, tako da se je premiere udeležil tudi Marko Bratuž, selektor za Primorsko.

Predstavo so pripravili: režiser Serdo Dlačič, igralci Ivana Baković (Ana), Eva Ciglar (Ženska), Anita Hromin (Drugi tat), Milan Grlica (Tat), Nataša Grlica (Tatova žena), Ivo Marušić (Antonio) in Vitomir Vitaz (Moški), šepetalka je Anita Hromin, za tehniko skrbita Ivan Harej in Andrej Mohar, avtorja fotografij za katalog pa sta Darko Mohar in Andrej Hromin, ki ga je tudi oblikoval.

■ Marjana Mirković

Zadovoljni z nastopom.
Foto: Marjana Mirković

1. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Obzorja, razstava fotografij planinske skupine

Planinska skupina KPD Bazovica je pripravila novo razstavo fotografij s svojih potepanj, tokrat z naslovom Obzorja. Sodelovali so Đilio Arbula, Milena Arbula, Zinka Božiček, Mirjana Brumnjak, Dušica Dijanić, Milivoj Filipović, Dionis Jurić, Darko Mohar in Anita Hromin.

Kajti planinci, ki uživajo v lepoti neokrnjene narave, poleg vse potrebne planinske opreme nosijo s seboj še fotoaparate. Ko utrujeni prispejo na vrh, najprej počakajo, da jih duša dohiti. Takoj zatem, če je kaj sreče in na vrhu gore že ne sedi oblak, pogled raziskuje bližnje vrhove, a se kmalu ustavi na obzorju. Lepoto, ujeto v objektiv, prinesejo v dolino in jo

podelijo s prijatelji, ki v hribe ne morejo.

O gorah in hribolazcih je tudi veliko lepih pesmi in v spremljavalnem programu nas je s pesmijo v gore tokrat lepo popeljal mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom zborovodje Zorana Badjuka. Doživetja in občutke planincev je pričaral s pesmima V čolnu in La Montanara. ■ Anita Hromin

Pesem obogatila večer.
Foto: Andrej Mohar

5. marec, Šempas, Kulturni dom

Primorska poje 2016

Kakor že vrsto let – Primorska znova poje... Že 34. smo se Kudeležili nam ljube revije Primorska poje. Letošnja je bila posvečena 120. obletnici rojstva skladatelja Karola Pahorja, ki je zaznamoval primorsko petje.

V marcu in aprilu tako kot vsako leto potekajo srečanja v posameznih mestih Primorske in Italije. Zvrstilo se je več kot 200 zborov s štiri tisoč nastopajočimi – Primorska spet zveni ...

Naš zbor je bil na programu 5. marca, v Kulturnem domu v Šempasu, kjer se je letos zvrstilo sedem zborov: MePZ Starši Ensemble (Ronke, Italija), MoPZ Ivan Laharnar (Šentviška planota), Kraška klapa (Sežana), MoPZ Lopar (Lopar), ženska pevska skupina Stu ledi (Trst), MePZ Cominum (Komen) in MePZ KPD Bazovica (Reka).

Številni poslušalci so z navdušenjem sprejeli pevsko poustvarjanje vseh nastopajočih. Tudi mi smo pred svojim nastopom in po njem spremljali koncert. Repertoar je bil pester in bogat s številnimi pesmimi slovenskih in tujih mojstrov zborovske literature, od skladb iz slovenske ljudske zakladnice in ljudskih pesmi do pesmi tujih narodov. Uživali smo ob poslušanju ušesu vseh pesmi.

Primorska poje 2016.
Foto: Anita Hromin

Naš zbor pod vodstvom dirigenta Zorana Badjuka je zapel naslednje pesmi: Zdomec (Josip Kaplan), V čolnu (Vinko Vodopivec), V Tamar (Danica Bizjak) in Žabe (Vinko Vodopivec).

Slavnostni govornik je bil profesor Anton Baloh, predsednik Zveze pevskih zborov Primorske. Pohvalil je soustvarjanje tradicionalnega in edinstvenega pevskega gibanja Primorcev z željo po nadaljevanju ... V svojem priložnostnem govoru se je med drugim dotaknil tudi naše pesmi Zdomec in ob tem poudaril, kako cenjena je v zamejstvu – domovina! Srečno, Primorska poje!

Večer smo podaljšali ob druženju, klepetu, pijači in prigrizku. Pri tem so skupaj z drugimi zbori spontano zazveneale pesmi. Po prijetnem druženju pa smo v poznih večernih urah odpotovali z željo, da pridemo tudi prihodnje leto. ■ Boža Grlica

10. marec – 10. april, PPMHP, Reka

Razstava Zgodovina tehnične kulture, soorganizator (tudi) TMS

V preddverju reškega Pomorskega in zgodovinskega muzeja Hrvaškega primorja (PZMHP) je bila v organizaciji reške Zveze za tehnično kulturo ob njenem jubileju, 70-letnici delovanja, in v sodelovanju s Tehniškim muzejem Slovenije (TMS) ter KPD Bazovica odprta mednarodna razstava s področja tehnične in industrijske dediščine. Posvečena je bila Nikoli Tesli ob 160. obletnici njegovega rojstva in Ivanu Luppisu ob 150. obletnici proizvodnje prvega torpeda na Reki, orožja, o katerem je bilo sprva rečeno, da bo imel zgolj »obrambno funkcijo«, a je povzročil smrt številnih žrtev. Njegova proizvodnja je v mestu in okolici spodbudila razvoj industrije in tehnologije, ki pa sta slabo vest skušali oprati s poznejšimi donacijami v dobrodelne namene.

Dr. Orest Jarh vedno
zanimiv.
Foto: Marjana Mirković

Tehniški muzej Slovenije se je na Reki že večkrat predstavil, tokrat je z razstavo o Nikoli Tesli prinesel tudi dragocene eksponate, ki prikazujejo nekatere njegove izume. Navzoče sta v imenu muzeja nagovorila direktorica Natalija Polenec in avtor razstave dr. Orest Jarh, okrog katerega se je po odprtju zbralo več mladih in pozorno prisluhnili prikazu in njegovi zelo zanimivi razlagi Teslovih eksperimentov.

Dogodka se je udeležil tudi predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić, med obiskovalci pa je bil tudi reški izumitelj Radivoj Bošnjaković z diplomo ljubljanske fakultete za strojništvo, ki je s Slovenijo med drugim povezan tudi s pionirskim delovanjem na področju termoakustike od nekdanje skupne države do danes. S ponosom je opozoril na razstavljenjo maketo jeseniške železarne iz leta 1988, v kateri so takrat uspešno zmanjšali jakost hrupa. ■ Marjana Mirković

10. marec, Srednja ekonomska šola Mijo Mirković, Reka

Proslava ob 105. obletnici šole

Srednja ekonomska šola Mijo Mirković na Reki je praznovala pomemben jubilej, že 105. obletnico delovanja. V okviru slovesnosti ob tej priložnosti je potekala vrsta dogodkov, v katere so bili vključeni dijaki vseh razredov, najbolj pa so se izkazali maturanti. Dela dijakov, predstavljena na hodnikih od prvega do tretjega nadstropja, so pričala o tem, kaj vse lahko s pomočjo profesorjev mentorjev napravijo dijaki – od predstavljenih dijaških zadrug in ustvarjalnih delavnic matematike in računovodstva do angleške poezije in izdelave origamija ter razstav. Poseben izziv za številne maturante je bil program Narodne manjšine v okviru podjetništva. Slovensko narodno manjšino na Hrvaškem oziroma na Reki sta predstavila Nevio Klarić in Sarah Šestan ter svojo stojnico lepo uredila v znamenju slovenske identitete, vtis pa sta s svojo navzočnostjo v pisanih gorenjskih

narodnih nošah obogatili Milena Licul in Slavica Bačić, ki sta se prijazno odzvali vabilu na slovesnost. Poleg slovenske narodne manjšine so dijaki predstavili še madžarsko, makedonsko, rusko, albansko, italijansko itd.

Praznični jubilej so na šoli končali s slavnostno sejo v zbornici. Poleg profesorjev in drugih zaposlenih na šoli ter vodje mestnega oddelka za šolstvo in izobraževanje Edite Stilin, ki je na kratko nagovorila navzoče, so se slovesnosti udeležili tudi predstavniki manjšinskih organizacij na Reki.

Zanimivo in prijetno druženje bomo ohranili v lepem spominu.

■ Slavica Vuković Bačić

Članici KPD Bazovica z maturanti.
Foto: Nevio Klarić

11. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Literarno društvo Ilirska Bistrica, gostovanje

Gostovanja so vselej tudi priložnost za snovanje novih dogovorov in krepitev sodelovanja. Tudi druženje po letošnji proslavi v društvu – v počastitev kulturnega praznika z nastopom bistriških kulturnikov – je kmalu botrovalo novemu dogodku, kulturnemu večeru Literarnega društva iz Ilirske Bistrice.

Društvo, ki ga vodi Jerica Strle, tudi pobudnica gostovanja, je v literarno-glasbenem programu predstavilo del svoje bogate, ustvarjalne in plodovite dejavnosti, z branjem poezije in 21. številko svojega glasila Stopinje. Sodelovali so še Aleksander Borenovič, Dragica Marković, Helena Pirih Rosa, Irena Štemberger, Patrik Tomše, Neta Vergan in Tanja Volk, z glasbenim nastopom na kitari pa je program lepo popestril kantavtor Anton Škrli.

V drugem delu večera je sledila predstavitve knjige Župnija Jelšane, v organizaciji Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka, ki ga vodi Boris Rejec. O knjigi je spregovoril kustos Pokrajinskega muzeja v Kopru, zgodovinar Ivan Simčič, ki je tudi izbral in uredil publikacijo o eni prvih župnij na Slovenskem, od sedmega stoletja do leta 1951, ko so jo razdelili med hrvaško in slovensko škofijo. Hrvaško so poimenovali Župnija Ša-

plane, prišla je pod reško škofijo, slovenska pod koprsko, v Jelšanah pa je ostalo skupno pokopališče, zato je pri domačinih nastalo reklo »Živi Hrvati, mrtvi pa Slovenci«, kot so lani med drugim zapisale Primorske novice (<http://www.primorske.si/Novice/Srednja/O-zgodovini-in-ljudeh-na-Jelsanskem>).

Gradivo o bogati zgodovini župnije je Ivan Simčič zbiral zadnjih deset let, sicer pa že dolgo raziskuje krajevno kulturno in cerkveno zgodovino. Temu je namenil tudi diplomsko na dvo-predmetnem študiju zgodovine in sociologije na ljubljanski filozofski fakulteti leta 2006. Diplomiral je s temama Čitalnica v Jelšanah: od srede 19. stoletja do tridesetih let 20. stoletja ter Župnija Jelšane med državami in sistemi. Prva je leto pozneje izšla v knjižni obliki in po zaslugi avtorja bogati tudi knjižne police KPD Bazovica, enako kot knjiga Župnija Jelšane. Ta je izšla lani in vsebuje tudi vrsto podatkov z različnih področij, od poglavja o umetnostni zgodovini do osebnih pričevanj domačinov in statističnih podatkov, povezanih z župnijo, kot so denimo naravne in druge nesreče ter bolezni in plačevanje davkov. ■ Marjana Mirković

Ivan Simčič, Helena Pirih Rosa in Boris Rejec.
Arhiv društva.

12. marec, Mali salon, Rijeka

EPK, Reka 2020

V postopek prijave za kandidaturo Reke za evropsko prestolnico kulture leta 2020 so bile vključene tudi organizacije narodnih manjšin, ki s svojim delovanjem bogatijo kulturno podobo mesta. Med drugim so sodelovale tudi na predstavitvi ene izmed sedmih programskih usmeritev z naslovom Kuhinja. V tem okviru je v Malem salonu na Korzu potekala »pot po Evropi z okusi, ki se ohranjajo tudi na Reki«. Del slovenskih so s sladicami predstavile prizadevne članice KPD Bazovica Zdenka Kallan Verbanac, Lili Čargonja, oblečena v svojo narodno nošo, in Gorana Pecirep.

Kandidatura je bila uspešna in Reka je **24. marca** dobila laskavi naslov evropska prestolnica kulture (EPK) leta 2020. Projekt pod geslom Reka, luka raznolikosti, je osredotočen na tri sklope: Voda, Delo, Migracije. Voda – sladka in slana, ki z vseh strani obkroža mesto; delo, v okviru redefinicije glede na tisoče in tisoče v propadli industriji izgubljenih delovnih mest; migracije pa so odhodi in prihodi, procesi, značilni za Reko, ki so oblikovali tudi multikulturno podobo mesta. Naziv EPK je priložnost za pridobitev evropskih sredstev za projekte v kulturi in turizmu, pa tudi za mestno infrastrukturo. V načrtu je obnova številnih zapuščenih industrijskih poslopij in njihova preureditev v različne namene, prenova muzejev in drugih kulturnih ustanov, pa tudi obnova ladje Galeb.

Sredstva za projekt EPK, ocenjen na več kot 30 milijonov evrov, bodo prispevali Hrvaška, mesto Reka, PGŽ, EU in sponzorji. Pro-

ces izbora je trajal skoraj dve leti, svoje kandidature je lani objavilo devet hrvaških mest, v ožji izbor pa so se poleg Reke uvrstili še Dubrovnik, Osijek in Pulj. Evropska unija projekt evropske prestolnice kulture razvija od leta 1985, ko je delovala še kot Evropska skupnost, da bi tako spodbudila ohranitev kulturne identitete evropskih mest ter jim dala nov zagon za kulturni in družbeni razvoj. Več: www.rijeka.hr ■ Marjana Mirković

Liljana Čargonja in Zdenka Kallan Verbanac. Osebni arhiv.

19. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Piranski zaliv, abonma HNK Ivana pl. Zajca in SMG

HNK Ivana pl. Zajca je v tekoči gledališki sezoni na pobudo Intendanta Oliverja Frlića na program uvrstilo tudi abonma, poimenovan Piranski zaliv in organiziran v okviru že obstoječega dobrega sodelovanja s Slovenskim mladinskim gledališčem iz Ljubljane. Abonma je obiskovalcem obeh ustanov zagotovil po dve predstavi, v organizacijo pa je bil vključen tudi Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Na programu reškega gledališča je bila 19. marca predstava *Kassandra* Christe Wolf v režiji in koreografiji Nade Kokotović, številne obiskovalce iz Slovenije pa je k ogledu pritegnila tudi Mira Furlan, ikona jugoslovanskega filma in gledališča, ki se je s to naslovno vlogo prvič po letu 1991 vrnila na oder katerega izmed narodnih gledališč na Hrvaškem. Druga predstava iz abonmaja

je bila *Trilogija o hrvaškem fašizmu* v režiji Oliverja Frlića in dramaturgiji Marina Blaževića. Abonenti z Reke pa so si v Ljubljani februarja ogledali predstavo *Drame princes* avtorice Elfriede Jelinek v režiji Michała Borczucha ter aprila *Zločin in kazen* F. M. Dostojevskega v režiji Diega de Bree, obisk v Ljubljani pa je med drugim vključeval tudi organiziran ogled slovenske prestolnice.

Abonenti iz Ljubljane pa so 19. marca obiskali tudi Slovenski dom KPD Bazovica, kjer jih je tajnica Eva Ciglar seznanila z dejavnostjo društva, člani dramske skupine pa odigrali svojo novo komedijo, Niti tat ne more pošteno krasti.

Predstavnica Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Nadja Skale, predstavnica za odnose z javnostmi ljubljanskega gledališča Helena Grahek in organizatorka prodaje v reškem HNK Ivana pl. Zajca Tamara Šanko Ajdini so ob tej priložnosti izrazile upanje, da se bo projekt, ki je naletel na odličan odziv, nadaljeval tudi v prihodnje. ■ Marjana Mirković

Sprejem v vrtu.
Foto: Marjana Mirković

21. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Redna letna skupščina

Skupščina je bila sklepčna, vodil jo je predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič, na dnevnem redu pa so bila poročila o delu, finančnem poslovanju in načrtu dejavnosti za leto 2016, vsa soglasno sprejeta.

O delu v minulem obdobju so poročali vodje skupin. Zvonimir Stipetič je povzel dejavnost mešanega pevskega zbora, ki ga vodi Zoran Badjuk in je tudi lani imel vrsto uspešnih nastopov in gostovanj, v načrtu imajo novo zgoščenko, največja želja pa je v zbor, ki šteje več kot trideset članov, pritegniti več mladih. Vodja planinske skupine Darko Mohar se je ozrl na dejavnost, ki je iz leta v leto bolj razvejana, od predavanj in razstav do pohodov in izletov ter sodelovanja pri različnih drugih dogodkih. Med drugim je napovedal razstavo, ki bo iz Planinskega muzeja v Mojstrani letos gostovala na Reki.

O poučevanju slovenščine je spregovorila učiteljica Vida Srdoč, poudarila dobre povratne informacije o tečajih in povedala, da dopolnilni pouk v dveh skupinah obiskuje skupno 22 udeležencev. Dejavnost mladinske skupine, od pustovanja do karaok je predstavila Ivona Novaković, dram-

sko pa Milan Grlica in posebej poudaril trud in čas, ki so ga vsi sodelujoči vložili v novo predstavo. Prizadevno dejavnost fotografske skupine je povzela vodja Anita Hromin, uspehe in nastope folklorne skupine pa je v poročilu strnila Nataša Grlica. O novi skupini, polni načrtov in osredotočeni na slovensko kulturno izročilo, je spregovorila Gloria Segnan, Ada Osmanagić pa je navzoče povabila k sodelovanju v likovni skupini. Jasmina Dlačić je glede plesne skupine napovedala, da želijo pritegniti otroke in pomladiti članstvo. Najmlajša, glasbena skupina, katere umetniški vodja je Ivan Harej, uspešno in dobro napreduje, tudi v glasbeni teoriji.

Zvonimir Stipetič je zatem omenil še skrb za poslopje in vrt, nov način načrtovanja in spremljanja dela društva ter izrazil upanje, da krčenje sredstev ne bo okrnilo dejavnosti. Pozval je tudi k vključitvi novih, predvsem mladih članov in ohranjanju jezika, vsem navzočim pa položil na srce skupno uresničevanje načrtane dejavnosti. ■ Marjana Mirković

Redna letna skupščina brez presenečenj.
Foto: Milan Grlica

30. marec

Vrtec CPO Sušak, podružnica Čebelice

V reškem vrtcu na Sušaku, v podcen-tru Čebelice, so na pobudo dr. Barbar-e Riman začeli program o spoznavanju različnosti med ljudmi, ki so ga nadgradi-li z enomesečnimi projekti o spoznavanju jezika in kulture narodnih manjšin, katerih potomci obiskujejo to ustanovo. Malčki so se tako seznanjali z jezikom in običaji makedonske, slovenske in alban-ske kulture, vse, kar so se naučili, pa so predstavili na nastopu z naslovom Dan raznolikosti med ljudmi.

Slovenskega so pripravili 30.marca, tudi v sodelovanju s KPD Bazovica, projekt z naslovom Razlike med ljudmi pa je pred-stavila priljubljena »teta Bibi«, prizadev-na vzgojiteljica Biljana Francišковиć. Za sodelovanje se je zahvalila predvsem dr. Barbari Riman in Inštitutu za narodno-stna vprašanja iz Ljubljane ter društvu KPD Bazovica in OŠ Anton Žnidaršič iz Ilirske Bistrice, ki je pomoč priskočila z nošami za otroke. Prisrčni nastop je vr-

stnikom, staršem, babicam in dedkom pripravil nepozabno po-poldne, s pesmijo, recitacijami in razstavo izdelkov, ki so jih najmlajši izdelovali mesec dni, od kozolca, človeške ribice in Triglava do panjskih končnic in plakatov o Sloveniji. V pripra-vo se je prizadevno vključila tudi širša družina Riman, s pri-pravo slovenskih sladice in gradiva nasploh ter glasbenim nastopom učencev slovenščine na OŠ Pečine, Eve Lončarić na violini in brata Mirona na violončelu. Navzoče je pozdravil tudi predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič, prijetno presenečen in navdušen nad znanjem in nastopom malčkov, članici fol-

Prisrčen nastop.
Foto: Marjana Mirković

klorne skupine društva Slavica Vuković Bačić in Milena Licul pa sta dogodek obogatili, oblečeni v slovensko narodno nošo.

Del programa je na ogled v zanimivem prispevku na spletni strani portala Moja Rijeka: www.mojarijeka.hr/vijesti/odrzan-dan-nacionalne-manjine-slovenaca-u-ppo-pcelice/ | Marjana Mirković

2. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Niti tat ne more pošteno krasti, komedija

Nastopajoči Eva Ciglar, Milan Grlica in Vitomir Vitaz. Foto: Istog Žorž

KPD Bazovica je komedijo Niti tat ne more pošteno krasti objavila za letošnjo revijo ljubiteljskih gledališč v Primorsko-goranski županiji (PGŽ), ki jo organizira Hrvaški sabor

kulture. Uprizoritev prijavljenih predstav je 2. aprila potekala na več odrih, program na županijski ravni pa je sklenila komedija Niti tat ne more pošteno krasti, na programu v KPD Bazovica.

Za najboljšo je bila razglašena predstava Govori mi o Augusti Luke Paljetka in v režiji Siniše Posarića in bo zastopala PGŽ na državnem tekmovanju, ki bo od 20. do 22. maja potekalo v Pazinu.

KPD Bazovica pa je ob tej priložnosti prejela dve priznanji: Milan Grlica je bil nagrajen za najboljšo moško vlogo, režiser Serdo Dlačić pa za najboljšo režijo. Čestitke obema! | Marjana Mirković

7. april, Knjižnica Makse Samsa, Ilirska Bistrica

KPD Bazovica predstavilo monografijo in razstavo fotografij

O srednjo vlogo v večdesetletni dejavnosti dramske skupine KPD Bazovica je nedvomno odigral dolgoletni in priljubljeni inspicient v HNK Ivana pl. Zajca, legendarni Alojz Usenik, zanesenjak in neutrudni vodja, ki je na oder Slovenskega doma pripeljal tudi vrsto mladih. Dejaven je bil kot režiser in igralec ter še marsikaj drugega, njegovo delo in življenje pa sta v dvojezični monografiji z naslovom En človek – celo gledališče predstavili sestre dr. Barbara in dr. Kristina Riman. KPD Bazovica se je leta 2012 s publikacijo zahvalila Alojzu Useniku za njegovo zanesenjaško delo in mu obenem čestitala ob njegovi osemdesetletnici. Ker pa je Alojz Usenik tudi sicer najbolj znano ime med rojaki na Reki in Hrvaškem nasploh ter posebej cenjen v gledaliških krogih, je bilo za monografijo, ki je kmalu pošla, veliko zanimanje in društvo se je odločilo za ponatis. Knjigo so predstavili v knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici in obenem odprli tudi razstavo fotografske skupine KPD Bazovica z naslovom Mini format – moj kraj.

Alojz Usenik je v društvu resnično bil *človek – gledališče*: umetniški in organizacijski vodja dramske skupine, igralec, režiser in scenograf, ki je skrbel tudi za oder, luči in ton. Tako ga je pred polno dvorano knjižnice Makse Samsa v Ilirski Bistrici predstavila tudi tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, koordinator kulturnih dejavnosti v društvu Vitomir Vitaz je prebral odlomek iz monografije, o knjigi je spregovorila tudi ena izmed avtoric, dr. Kristina Riman, z glasbenim nastopom na violini in violončelu pa sta program popestrila Eva in Miron Lončarić. Seveda se je z recitacijo predstavil tudi sam Alojz Usenik, ganjen nad vabilom in polno dvorano, in s svojim nastopom lepo obogatil večer. Kot je povedal, je bil obiska v Ilirski Bistrica posebej vesel, saj je pred več kot petdesetimi leti tam vodil folklorno skupino, s katero so uspešno nastopali po Sloveniji, na Hrvaškem in drugod v Jugoslaviji.

V bistriški knjižnici pa je bila v okviru projekta Povezovanje slovenskega zamejskega kulturnega prostora ob tej priložnosti odprta tudi razstava mednarodnega fotografskega natečaja z naslovom Mini format – moj kraj, v organizaciji fotografske skupine KPD Bazovica, ki jo vodi Anita Hromin. Razstava je bila na ogled do 19. aprila. | Marjana Mirković

Alojz Usenik. Arhiv KPD Bazovica

9. april, Galerija SKD Istra/Skupnost Italijanov, Pulj

Vprašaj, razstava fotografij – Niti tat ne more pošteno krasti

Na povabilo SKD Istra je KPD Bazovica gostovalo pri rojakih v Pulju.

V galeriji puljskega društva je bila odprta razstava fotografske skupine KPD Bazovica z naslovom Vprašaj, predsednik in podpredsednica društva Zvonimir Stipetić in Jasmina Dlačić pa sta predstavila dejavnost KPD Bazovica in posebej fotografsko skupino, ki letos praznuje tudi desetletnico delovanja in jo danes prizadevno vodi Anita Hromin.

Drugi del gostovanja je bil nastop dramske skupine KPD Bazovica v dvorani Skupnosti Italijanov, nedaleč od puljske-

ga Slovenskega doma. Uprizorili so komedijo Niti tat ne more pošteno krasti na besedilo Daria Foja in v režiji Serda Dlačića. Predstava je bila tudi tokrat sprejeta z dolgim aplavzom in vsemi pohvalami nastopajočim. **■ Eva Ciglar**

Zvonimir Stipetić in
tajnica SKD Istra Vesna
Vukšinić Zmaić.
Foto: Istog Žorž

11. april, Mestna hiša/KPD Bazovica, Reka

Obisk veleposlanice RS v RH

Nova veleposlanica Republike Slovenije v Republiki Hrvaški dr. Smiljana Knez je bila na nastopnem obisku na Reki. V mestni hiši je potekal skupni sprejem Mesta Reka in PGŽ, na katerem so bili navzoči reški župan Vojko Obersnel in predsednica mestnega sveta Dorothea Pešić Bukovac ter podžupan PGŽ Petar Mamula in predsednik županijske skupščine Erik Fabijanić. V pogovoru z veleposlanico, ki sta jo spremljala prva svetovalka Kristina Kliner in pooblaščen minister ter ekonomski svetovalec mag. Jakob Štunf, je beseda tekla o krepitvi gospodarskega, kulturnega in čezmejnega sodelovanja. Dr. Smiljana Knez je ocenila, da je to sodelovanje kljub nekaterim odprtim vprašanjem na ravni med državama zelo dobro.

Reški župan je med drugim omenil številne stične točke, ki od nekdaj, in tudi danes, povezujejo Reko in Slovenijo, poudaril pomembno slovensko skupnost na Reki in omenil sodelovanje z Mariborom kot mestom, ki je imelo naslov EPK in je v tej luči pomagalo Reki v postopku kandidature. Poudaril je tudi pomen so-

delovanja zaradi prebivalstva na Bistriškem, tradicionalno povezanega z Reko in okolico, od šolanja do zaposlovanja, in izrazil upanje, da bo vstop Hrvaške v schengensko območje mejo še zrahljal. Seveda sta tudi tokrat mesto in županija poudarjala pomen zgraditve avtomobilske ceste, ki bi prek Rupe in Postojne Reko povezala s Trstom. Več: www.rijeka.hr

Veleposlanica je obiskala tudi KPD Bazovica in se sešla z vodilnimi predstavniki društva in slovenskih manjšinskih svetov, srečanja pa so se udeležili tudi vodje skupin in člani mešanega pevskega zbora. **■ Marjana Mirković**

S srečanja z
veleposlanico
(druga z leve).
Foto: Anita Hromin

16. april, Kobjeglava pri Štanjelu

Območno srečanje folklornih skupin v organizaciji JSKD

Naša folklorna skupina je v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti (JSKD) iz Ilirske Bistrice letos prvič sodelovala na območnem srečanju odraslih folklornih skupin, ki je potekalo v Kobjeglavi, vasici na Krasu. Z veseljem smo na sončno spomladansko

soboto tako skozi Kozino odpotovali proti Sežani.

Prvi pravi postanek je bil v Štanjelu in hitro sta minili dve urici za obisk mesteca. To je eno izmed najstarejših naselij na Krasu, zaradi svoje strateške lege poseljeno že v prazgodovini. Danes poteka obnova gradu in starega mestnega jedra. Zanimivosti je veliko: Ferrarijev vrt z jezerom, galerija slikarja in grafika Lojzeta Spacala (1907–2000), cerkev sv. Danijela, vrsta sprehajal-

nih poti... Razgled z gradu je čudovit, v jasnem in sončnem vremenu, kakršno je bilo tudi ta dan, je videti vse do morja na jugu in Slavnika na vzhodu. Po kratki vožnji smo se pripeljali v Kobjeglavo in si nekaj pred nastopom ogledali vasico, ki je lepo urejena in prilagojena modernemu načinu življenja. Videti je lepo ohranjeno vaško jedro z ozkimi in vijugastimi uličicami, posebej zanimivi so drobni kamniti detajli. O nastanku imena vasice je več različic: ljudska razlaga po eni od njih pravi, da je povezano z bližnjim vrhom Kop, ki je bil menda glava drugih dveh vrhov, ali pa ji je, po drugi razlagi, ime dala glava poginjenih kobile, obešene na stajo.

V Štanjelu.
Foto: Milan Grlica

19. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Otroci za otroke v Bazovici

Na začetku leta se je v društvu oglasila učiteljica Snežana Kranjec iz bližnje osnovne šole Gelsi z željo učencev 2. b, da bi ob obravnavanju učnega sklopa Kulturne ustanove obiskali KPD Bazovica. Ker ima šola pouk večinoma v italijanščini, smo prepoznali zanimivo priložnost in k sodelovanju povabili tudi učence iz OŠ Pečine, ki se učijo slovenščine po modelu C. Dogodek je v sodelovanju z učiteljicama Snežano Kranjec in Davorko Grdić ter Andreo Šlosar z OŠ Pečine organizirala in vodila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, ki prav tako izhaja iz prosvetne stroke. Tako smo gostili kar 42 učencev drugih razredov, 28 iz italijanskega oddelka OŠ Gelsi in 14 z OŠ Pečine. Drug za drugega so pripravili kratek kulturni program v jeziku, ki se ga v šoli učijo. Zatem je skupina naših članic predstavila osnovne značilnosti Slovenije: prepoznavne simbole (zastava in pomen simbolov na njej, zemljevid Slovenije in oblika kokoši, kdo je bil France Prešeren, avtor himne, pokusili smo tudi Prešernove fige itn.). Članici folklorne skupine društva sta bili oblečeni v gorenjske narodne noše in ob ogledu teh smo učence spodbujali, da povedo, kaj vse so značilnosti kulturne dediščine nekega naroda (npr. hrana, ples in noše, glasba in glasbila, literatura, jezik, zastava...). Ker živimo na Reki, smo pogovor

Še več takšnih srečanj!
Arhiv OŠ Gelsi.

Prireditev v Kulturnem domu v Kobjeglavi se je začela ob 19. uri. Sodelovale so skupine FS Senior Val in FD Val iz Pirana, FS KD Kraški šopek iz Sežane, skupina Stu ledi iz Trsta in naša folklorna skupina. Predstavili smo se s spletom belokranjskih plesov v koreografiji Gabrijele Funarića ter ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja.

Uživali smo ob gledanju in poslušanju drugih sodelujočih skupin, njihovih zelo lepih in zanimivih noš ter izvirne koreografije z območja, od koder prihajajo. To je bilo nevsakdanje doživetje.

Gostitelji so nas ob koncu povabili še na druženje s pesmijo in plesom, nato pa smo se zadovoljni vrnil domov.

■ Slavica Vuković Bačić

usmerjali tudi na tukajšnjo značilno raznovrstnost kultur in manjšinske tradicije. Učenci so prav tako izvedeli, s čim vsem se ukvarjamo v društvu in zakaj. Po učnem delu smo preverili, koliko učenci že vedo in kaj so se naučili tistega dne, skupaj smo zapeli slovensko himno in se naučili v slovenščini šteti do 20. Učenci so z veseljem sodelovali, zato jih je zanimalo, kako daleč je Reka od Slovenije, koliko časa se vozimo do nje, in ugotovili smo, da ima kar nekaj učencev, tudi iz italijanskega oddelka, v Sloveniji sorodnike. Spoznali smo, da sta Hrvaška in Slovenija sosednji državi, na zemljevidu smo primerjali njuni površini in najvišja vrhova ter iskali podobnosti. Za konec smo se naučili še slovensko rajalno igro in zaplesali v parih, da je bilo še bolj veselo. Poslovlili smo se v prav živahnem razpoloženju in z zidov sneli dekoracijo, ki je bila obenem tudi darilce za učence (v belih, rdečih in modrih balonih sta bila po dva bombona za posladek). In ker brez domače naloge ne gre, so ob odhodu dobili še slovenske zastavice, da jih bodo pravilno pobarvali.

Zadovoljni učenci in njihove mentorice so se strinjali, da se zagotovo ne vidimo zadnjikrat. Trudili se bomo organizirati čim več takšnih dogodkov in s tem v otrocih vzbuditi sprejemanje drugačnosti in pozitiven odnos do kulturnega udejstvovanja, saj so ne nazadnje oni tisti, ki bodo nekoč morda aktivni člani našega društva. ■ Eva Ciglar

22. april, KPD Slovenski dom, Zagreb

Skupščina krovne organizacije

Na sedežu Zveze slovenskih društev na Hrvaškem je potekala redna letna skupščina. Udeležili so se je predstavniki vseh šestnajstih društev, v imenu KPD Bazovica pa predsednik Zvonimir Stipetić, član UO Milan Grlica, tajnica Eva Ciglar in podpredsednica Jasmina Dlačić, ki je tudi članica nadzornega odbora krovne organizacije.

Sprejeli so poročilo nadzornega odbora ter poročili o finančnem poslovanju in uresničevanju načrta za leto 2015 ter finančni načrt in načrt dejavnosti za letos, srečanje pa je bilo tudi tokrat priložnost za izmenjavo izkušenj in dogovore o sodelovanju.

Znova dober odziv.
Foto: Milan Grlica

23. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Husein Sejko Mekanović: Gmajna, simbol slovenstva

Husein Sejko Mekanović in Milan Grlica.
Foto: Anita Hromin

V okviru sodelovanja z društvom SKD Cankar v Sarajevu je z zanimivim predavanjem o gmajni kot simbolu slovenstva gostoval večletni raziskovalec kulturne zgodovine in publicist Husein Sejko Mekanović, umetnostni zgodovinar z diplomom ljubljanske filozofske fakultete.

Husein Sejko Mekanović je med drugim preučeval tudi večpomenskost besede gmajna in to obravnaval z različnih vidi-

kov v kulturnozgodovinski dediščini, likovni in besedni umetnosti ter pri tem odkrival povezave z Bosno in Hrvaško. Na svojem blogu o tem objavlja tudi širši, bogato ilustriran zapis z zanimivim uvodom, v katerem pravi: »V slovarju sodobnega slovenskega knjižnega jezika je bilo zapisano, da beseda gmajna pomeni izkoriščano oziroma zatirano ljudstvo in neobdelan, na redko porasel svet, ki je skupna last vaščanov. Ta beseda je sicer nastala v srednjem veku, izhaja pa iz nemške besede *gemeinsam* v pomenu 'skupno'. Že v petnajstem in šestnajstem stoletju so bili z njo označeni kmečko ljudstvo, skupna zemljiška posest in evangeličanska cerkvena občina. Od tedaj do danes se besede gmajna drži prizvok revščine, zato ni čudno, da je postala sinonim za zatirano kmečko ljudstvo oziroma za revno pokrajino, kjer dragoceni prostor kradejo brin, robida, ruj in šipek. Ponekod označuje tudi gozd. Za slovensko narodno identiteto je skupna zemljiška posest – gmajna – skorajda enako pomembna kot Jadransko morje ali gora Triglav. V srednjem veku in pozneje je namreč obramba slovenstva večkrat terjala poistovetenje z gmajno ter kmečkimi šegami in navadami... Posebno pozornost si zasluži ilegalni časopis Gmajna, ki je v tridesetih letih 20. stoletja izhajal v Gorici. Leta 2015 se spominjamo dogodkov izpred petstotih let, ko se je na skorajda celotnem današnjem slovenskem državnem ozemlju začel največji kmečki punt oziroma upor, ki se je razvil iz kmečkih zahtev po 'stari pravdi' ter po tisti meri in načinih podložniškega obremenjevanja, ki so bili v navadi pred poskusom plemičev, da bi okrepili povezanost zemljiškega gospostva in povečali svoje dohodke. Kmetje so se borili za napredek in boljše življenjske razmere, plemiči pa so se trudili, da bi kolo zgodovine obrnili nazaj. V času tega kmečkega upora so bile na nekem nemškem letaku natisnjene tudi prve slovenske besede 'Stara praua' in 'Leukhup leukhup leukhup woga gmaina', ki so v resnici puntarska gesla. S tem besedilom želim opozoriti na večpomenskost besede gmajna in velik simbolni pomen, ki ga je imela ta beseda za Slovence.« Več: http://sejko-hm.blogspot.hr/2015_05_01_archive.html | Marjana Mirković

6. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Makedonska, slovenska in albanska narodna manjšina v vrtcu Čebelice

V dvorani KPD Bazovica je potekala sklepna prireditev projekta Razlike med ljudmi v organizaciji reškega vrtca Čebelice (Pčelice), ki deluje v okviru Centra za predšolsko vzgojo Sušak. Najmlajši so tri mesece spoznavali in raziskovali običaje, kulturo in jezik makedonske, slovenske in albanske narodne manjšine ter znanje prenašali na risbe, v makete, izdelke in na plakate ter ga predstavili tudi na pristrčnih nastopih v vrtcu.

Del tega so predstavili tudi na skupni prireditvi v nabito polni dvorani KPD Bazovica, na kateri so navzoče nagovorili pobudnica dr. Barbara Riman, ki je program tudi povezovala, reški pod-

Vse pohvale za nastop.
Foto: Marjana Mirković

župan Marko Filipović, ravnateljica reških vrtcev Davorka Guštin in vodja projekta v vrtcu Biljana Franciško. V bogatem programu so poleg najmlajših, ki so v makedonskem, slovenskem in albanskem jeziku pokazali, kaj vse znajo, in znova navdušili obiskovalce, nastopili še pevska skupina društva Ilinden, folklorna skupina KPD Bazovica in KUD Šota albanske skupnosti PGŽ. Programu na odru sta sledili predstavitev tradicionalnih jedi in razstava map, plakatov, risb, maket in drugih izdelkov, ki so nastajali v okviru spoznavanja različnosti ter makedonske, slovenske in albanske kulture. Organizatorji večera, pri čemer gre velika zahvala tudi tajnici KPD Bazovica Evi Ciglar in koordinatorju kulturnih dejavnosti v društvu Vitomirju Vitazu, so – poleg nastopajočih, seveda – upravičeno zaslužili vse pohvale in čestitke. ■ Marjana Mirković

6. maj, Kava bar Pumpa, Knežak

Dionis Jurić: Potepuh, razstava fotografij

V okviru večletnega sodelovanja fotografske skupine KPD Bazovica in fotografskega kluba Sušec iz Ilirske Bistrice so v razstavnem prostoru v Knežaku odprli samostojno razstavo fotografij z naslovom Potepuh avtorja Dionisa Jurića, pred tem na ogled tudi v KPD Bazovica.

Dionis Jurić je sicer član tudi fotografske, planinske in glasbene skupine KPD Bazovica. Slednja je poskrbela za veselo razpoloženje in uspešno opravila tudi svoj prvi nastop zunaj meja Lepe naše, za vodjo fotografske skupine Anito Hromin pa je bil obisk priložnost za snovanje novih dogovorov. ■ Marjana Mirković

Dionis Jurić. Foto: Istog Žorž

7. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Pesem in kultura brez meja

Letos smo v društvu prejeli klic iz Prekmurja. Z željo po sodelovanju se nam je oglasil Alojz Sraka, predsednik kulturno-umetniškega društva (KUD) iz vasi pri Beltincih, imenovane Lipovci. Njegova pobuda pri nas ni naletela na gluha ušesa, zato smo se kmalu začeli natančno dogovarjati o terminu in programu.

Tako smo v KPD Bazovica gostili 45 veselih članov KUD-a Lipovci, ki jih prepletajo, povezujejo in družijo tesne družinske in prijateljske vezi, zato so med njimi tako dedki in babice, mamiče in očki kot tudi sinovi, hčere in vnuki.

Na začetku smo se nastopajoči, gostje in obiskovalci zbrali pred vhodom, kjer so gostje pripravili razstavo rokodelskih spretnosti. Na eni od miz smo si lahko ogledali krasne prtičke vezilj, ki aktivno delujejo, na drugi mizi pa so predstavili izdelke domače obrti iz slame, katerih mojstrici in učiteljici izdelovanja sta Brigita Smodiš in Bernarda Žižek. Gospe sta nam predstavili način izdelave in prenos družinske obrti iz roda v

rod. Gre za unikatne avtohtone izdelke iz naravnih materialov, ki jih je mogoče tudi kupiti in so zaščiteni slovenska blagovna znamka. Ob ogledu razstave na vrtu so obiskovalci lahko uživali ob poskočnih ritmičnih harmonikah.

Po odprtju razstave smo se preselili v dvorano, tam pa je goste pozdravil Vitomir Vitaz in napovedal mešani pevski zbor KPD Bazovica, ki ga vodi Zoran Badjuk in je bil gostitelj dogodka. Goste je v uvodnem nastopu pozdravil z dvema pesmima.

Sledil je celovečerni program gostov, v katerem je nastopil moški pevski zbor KUD Lipovci pod taktirko dirigenta Gorazda Tivadarja, program pa so popestrili z av-

torskimi recitacijami več članov, ki jih je z inštrumenti pospremil njihov podmladek.

Opevali so lepoto prekmurske pokrajine in s pesmijo, recitacijami in glasbo pokazali, da v tistih krajih na severovzhodnem delu Slovenije žive dobrosrčni, veseli ljudje. Ob koncu smo bili deležni še povabila predsednika društva in župana občine Beltinci, Milana Kermana, ki je prenesel svoje pozdrave in se veselil našega prihoda. Vabilu se bomo z veseljem odzvali v prihajajoči sezoni, obenem pa upamo, da je njihov obisk začetek dolgoletnega sodelovanja obeh društev.

■ Eva Ciglar

7. maj, Mladinska skupina KPD Bazovica

Spoznajmo Slovenijo 2016

Skupino devetih aktivnih članic in članov je deseto potovanje odpeljalo na izlet z naslovom V 3 krasne – Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi. Začelo se je s Pohodom v Perkmandeljčevo kraljestvo, na katerem so v rudniku podoživeli nekdanje delovne razmere rudarjev. Pri vходу so dobili izvirno rudarsko uniformo in po skoraj petih kilometrih pešačenja po vlažnem in blatnem rovu ter prevozu z visečo lokomotivo prišli na plan v Hrastniku, pri kipu svete Barbare. Vsi so soglašali, da rudarjem takrat resnično nikakor ni bilo lahko in da so bile razmere težke. Vse je presenetilo, da ima kip svete Barbare še danes isti namen – varovati rudarje. Barbara, hči lastnika rudnika, je bila stara 28 let, ko jo je lastni oče dal ubiti, ker je bila v zvezi z mladeničem iz nižjih slojev. Njej v čast imajo zato rudarji na svojih uniformah danes po osemindvajset gumbov.

Sledila je pot v Rudarski muzej Kisovec, kjer so vse doživeto spremljali tudi z ogledom filma in rudarsko malico. To je bila takrat klobasa s kruhom, zavita v časopisni papir. Klobasa je rudarjem dajala moč in jih nasitila za več ur.

Prvi dan obiska so si ogledali tudi središče Trbovelj, cerkev sv. Martinain prvo hišo v mestu, ki se imenuje Mestece Trbovlje, zgrajeno leta 1585 kot lovska koč, in je namenjena za sklenitev porok. Videli so tudi Delavski dom – kulturni center, ki ima razstavne prostore, kinodvorano, prostor za nastope in manjši muzej, posvečen rudniku ter si ogledali spominsko sobo Ane Dimnik (1852–1921), znane po ohranjanju zavednega slovenstva.

KUD Lipovci na Reki.
Arhiv KPD Bazovica.

Drugo jutro so se odpravili v Hrastnik in si v istoimenski steklarni, ki ima več svetovno znanih naročnikov, ogledali celoten proces nastanka steklene embalaže. V neposredni bližini, ob stari tovarni, stoji nekdanj razložna, a danes propadajočagraščina Vila de Seppi, ki jo je leta 1892 dala sezidati baronica Ema de Seppi (v čast pridobitve plemiškega stanu svojega očeta, Franca Gossletha, ki je bil tako poplačan za izvedbo vseh gradbenih in pohištvenih mizarskih del za grad Miramare v Trstu; vila, katere lastnik je Steklarna Hrastnik, d.d., je od leta 2006 kulturni spomenik lokalnega pomena, op. ur.). Sledila je še pot v Planinski dom v Gorah, kjer sta mlade dočakala čudovit razgled z vrha in odlična hrana. Časa za oddih ni bilo, čakalo jih je še raftanje po Savi. Kljub temu da je bilo deževno in mokro, se mladi ob adrenalinski spodbudi temu niso odrekli in znova dokazali, da lahko premagajo vse ovire. Videli so tudi najvišji dimnik v Evropi, zgrajen za trboveljsko termoelektrarno, ki je šla v stečaj, kar jih je razžalostilo. Pot so zatem nadaljevali do Trojan – tam so si s krofi privoščili sladke užitke – in naprej proti Reki, po odlično preživetem koncu tedna pa so med potjo razmišljali, kam jih bo izlet pripeljal prihodnje leto.

■ Ivona Novaković

V vlogi rudarjev.
Arhiv KPD Bazovica.

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA, IZLETI

7. februar: Pohod po vrhovih nad Kostreno

Znana reška planinska družina Bistričič, med drugim tudi članica PS KPD Bazovica, je pripravila drugi karnevalski pohod po hribih v okolici Reke. Sodelovali so člani planinskih društev MIV iz Varaždina z gosti iz Bjelovarja ter člani PD Opatija in PS KPD Bazovica. Našemljeni vodniki so v pohod vnesli delček karnevalskega razpoloženja z reškega Korza.

Pohodniki so se najprej povzpeli na vrh Solin, kjer jih je pričakal Ranko Starac, arheolog in kustos reškega Pomorskega in zgodovinskega muzeja Hrvaškega primorja, ter jim spregovoril o

Na razgledni točki.
Arhiv Zorana Bistričiča.

16. marec: Krk – planinci kljubujejo orkanski burji

Močna burja je vso noč tresla mojo hišo v Mavrincih na Grobniku. Napoved za nedeljo je bila še slabša, na tradicionalno planinsko potepanje po otoku Krku pa se je prijavilo skoraj 100 oseb. Iz Ljubljane naj bi prišli člani PD RTV Slovenija, nekaj si jih je za obisk Krka vzelo ves konec tedna, nekateri naj bi se pripeljali z osebnimi avtomobili. Skrbi organizatorja so tudi brez slabega vremena velikanske, kaj šele ob takšni napovedi! Noč pred odhodom sem slabo spal.

Potem pa je vse steklo. Avtobus se je prebil čez krški most, naprej bo nekako le šlo. Prvo ustavljanje pri arheološkem najdišču Cicikini. Kar dobro ohranjeni ostanki zgodnjekrščanske bazilike in samostanskega kompleksa na rimski poti med krajema Curicta (Krk) in Fulfinium (Omišalj). Prave razsežnosti kompleksa bo videti šele po končanih arheoloških raziskovanjih. Za udeležence izleta majhen privilegij, da ga lahko vidijo veliko prej, preden bo odprt za turiste.

Burja, ki se rodi na Tržaškem in umre nekje pod Velebitom, ima v Baški, v svoji zreli dobi, največjo moč. No, tokrat se je usmili lila planincev in jim z manjšimi odstopanji omogočila izpeljavo

pomenu tega najdišča na kraju, naseljenem že od mlajše kamene dobe. V četrtem stoletju je bila tam zgrajena nova utrdba, ki je takratno prebivalstvo varovala pred tujimi vdori, na začetku devetega stoletja pa so se tam dokončno naselili Hrvati.

Po končani »zgodovinski uri« so pohodniki nadaljevali pot proti vrhu Sopal nad Bakrom. Tam jih je pričakala vodja postaje planinskih vodnikov Reke Anita Bistričič s krofi in žajbljevim čajem. To je bil obenem tudi konec skupnega dela pohoda, po katerem so se nekateri odpravili na kosilo, drugi na Korzo pogledat reški karneval, tretji pa proti domu. Gostje iz Bjelovarja in Varaždina pa so na koncu napovedali, da pridejo tudi na naslednji, 34. reški karneval. ■ Darko Mohar, povzeto po zapisu Zorana Bistričiča

Močna burja na poti nad Baško.
Foto: Darko Mohar

10. april: Nadaljevanje prijateljstva s potepanjem po Krasu

Na odprtju razstave slik kraškega slikarja samorastnika Marjana Miklavca lansko jesen v KPD Bazovica na Reki je bilo dogovorjeno, da se planinci spomladi skupaj potepajo po Krasu in nadaljujejo prijetno druženje, ki je po razstavi trajalo še pozno v noč.

Organizacijo planinskega dela pohoda je nase prevzel vodnik PD Sežana, Bogdan Rojc. Dogovorjena sta bila datum in tura skozi Živi muzej Krasa pri Sežani, to pa naj bi omogočilo tudi obisk Marjanove galerije in nadaljevanje druženja v bližnjem Križu, enem izmed kraških središč za pridelavo terana.

Na startu v Sežani se je zbralo lepo število planincev z Reke, iz Kopra in Sežane. V triurnem pohodu je Bogdan pokazal številne kraške zanimivosti – od naravnih vrtač, dolin, jam, kamnitih stolpov, ki jih je narava obdelala kot najboljši kipar, do tistih, ki so sad človekovega dela in vpliva: kamnitih zidov, pastirskih zavetij in kamnitih hišic, zgrajenih v suhozidni tehniki – pa tudi ceste, ki je včasih povezovala Dunaj in Trst ter lokve in studence. Vse skupaj je še z nežnimi rumenimi in zelenimi barvami obarvala prihajajoča pomlad.

17. april: Tradicija raste

Skupina A na poti na Pliš. Foto: Darko Mohar

Ko so se pred enajstimi leti začela letna srečanja planincev s Tržaškega, iz Ilirske Bistrice in reške Bazovice, nihče ni pomislil, da bodo postala tako priljubljena. Več kot sto dvajset udeležencev letošnjega srečanja, ki ga je organizirala planinska skupina KPD Bazovica, pa o tem dovolj zgovorno priča.

Pri kamniti gobi.
Foto: Darko Mohar

Sledil je obisk Marjanove galerije z ogledom njegovih impresivnih slik, nastalih v tehniki slikanja z zemljo. Ogled je popestril Marjan s pojasnilom, od kod katera zemlja, saj je na posameznih slikah lahko več barv.

Prijetno druženje, ki se bo nadaljevalo tudi v prihodnje, se je končalo z veselimi zvoki harmonike. Nanjo je zaigrala Mirica Rener, ki je dva dneva pred srečanjem postala nona. Dodajamo naše čestitke v upanju, da bo njena harmonika še naprej spremljala tako pohode v Bazovici v Italiji, posvečene štirim žrtvam fašističnega nasilja, kot tudi druga srečanja v naši okolici. **Darko Mohar**

Gostitelji so se letos odločili gostom pokazati manj znane kraje v okolici Klane, mesteca, ki vso svojo zgodovino stoji na stičišču različnih sistemov in držav. O tem v Klani priča tudi grad, ki stoji na vzpetini nad mestom in je vse do potresa v drugi polovici devetnajstega stoletja živel svoje polno življenje. Razdeljeni v tri skupine so se udeleženci srečanja, ki je pred leti dobilo naziv Prijateljstvo brez meje, povzpeli na bližnji vrh Pliš, lep razglednik tik ob meji s Slovenijo, si ogledali bukev, imenovano kraljica gozda, ki je v premeru široka več kot 1,2 metra in jo komaj objamejo štirje odrasli, ter si v Klani ogledali ostanke kaštela.

Po prihodu vseh planincev v lovsko koč Prve njive na Liscu je sledilo druženje, na katerem sta navzoče v imenu Hrvaške in Slovenske planinske zveze pozdravila Vladimir Rojnič in Maruška Lenarčič. Kljub nekaj kapljicam dežja in hladnemu nedeljskemu popoldnevu je druženje trajalo skoraj do prvih večernih ur.

Vsi člani planinske skupine so lahko ponosni na opravljeno delo, saj so izključno z lastnimi močmi brezhibno organizirali lepo, a precej zahtevno prireditev. Posebno zahvalo sta zaslužila člana MePZ KPD Bazovica Marta in Arsen, ki živita v zaselku Laze pri Klani, saj je Marta pripravila enkratno joto in krompirjevo solato za sto dvajset ljudi.

V poznih popoldanskih urah se je srečanje končalo s pozdravom »na svidenje prihodnje leto na Tržaškem«! **Darko Mohar**

7. maj: Obisk Golega otoka in Grgurja nenavadno planinsko doživetje

Dva otoka, eden bel in popolnoma gol, drugi poraščen in zelen, stojita drug ob drugem na severnem delu, po močni burji znanega Velebitskega kanala. Ta in še druga nasprotja pa tudi težka zgodovina obeh otokov so bili razlog, da je planinska skupina KPD Bazovica obisk teh otokov uvrstila v redni letni program.

Pri izvedbi izleta je bilo veliko sreče, predvsem z vremenom, pa tudi z izbiro nekoliko romantične ladje *Mama Marija*, s katero so iz Baške planinci obpluli oba otoka. Včasih je bila namenjena prevozu morske mivke, potem partizanska ladja, na koncu

Pri bunkerju na vrhu Golega otoka.
Foto: Darko Mohar

pa so jo preuredili za turistične namene. Srečo so imeli udeleženci izleta tudi s kuharjem – na hrvaških ladjah mu rečejo *kogo* –, saj je bil na visoki ravni. Tudi sicer je kuhar najpomembnejša oseba med posadko vsake ladje.

Goli otok z razpadajočimi zaporskimi stavbami in umirajočimi drevesi, z golo kamnito ploščo in 227 metrom visokim vrhom Glavina, cestami in potmi, ki so jih z rokami, v krvi in solzah gradili politični zaporniki, je na planince naredil precej težak vtis. Vse je popravil Grgur, dišeč, zelen, mediteranski. Vzpon na 225 metrov visok Standarac je bil eno samo uživanje, in vtisa niso pokvarili niti zapori, enako razpadajoči kot na Golem otoku.

Nekoliko fotografskega potepanja, sončenja, kopanja najpogumnejših in seveda druženja je popestrilo izlet, ki se ga je udeležilo 59 članov skupine, njihovih prijateljev in gostov iz Baške, mesta Krka, Reke in seveda Slovenije. **Darko Mohar**

5. maj, Matulji

Svet SNM Občine Matulji

Po podatkih zadnjega ljudskega štetja (2011) v Matuljih živi 248 narodnostno opredeljenih Slovencev, slovenščino kot materni jezik pa govori 252 ljudi. Številni rojaki s tega območja delujejo tudi v društvu Bazovica na Reki, ki je za lanske manjšinske volitve na predlog Vasje Simoniča, predsednika SKD Snežnik iz Lovrana, predlagalo tudi kandidate za slovenski manjšinski svet v Matuljih.

Na prvi seji tega sveta 7. julija lani je bila za predsednico izvoljena Roza Jelenić, a zaradi pozneje ugotovljene procesne napake (občine) so občinske oblasti morale sejo ponoviti in člani sveta so, predvsem zaradi možnosti širšega komuniciranja, za predsednika izvolili Roberta Bavčarja.

Prva seja sveta z novim predsednikom je potekala 5. maja in na njej so sprejeli finančni načrt in se dogovorili o delu v prihodnje. Sredstva iz občinskega proračuna pa bodo za svoje delo

Dogovor za prihodnje.
Foto: Marjana Mirković

prejeli sredi leta: aprila letos so namreč v Matuljih potekale predčasne lokalne volitve in proračun je prišel na vrsto šele za sejo 31. maja. Po besedah Roberta Bavčarja se bodo najprej zavzeli za povezovanje rojakov na območju Matuljev in pripravili širše srečanje, na katerem bi se seznanili z njihovimi željami in jim predstavili svoje načrte ter jih čim več pritegnili k sodelovanju. Druga prednostna naloga pa bo prizadevanje za uvedbo slovenščine v več osnovnih šol, saj je območje v bližini meje s Slovenijo tradicionalno povezano na več področjih, od zemljiških posesti do družinskih vezi ter šolanja in zaposlovanja. V tem prizadevanju so se že povezali tudi z učiteljico Andreo Šlosar, ki pouk slovenščine po modelu C poleg reške OŠ na Pečinah poučuje tudi v OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih in podružnici te šole v Jušičih. Slovenski manjšinski svet Občine Matulji šteje devet članov (sicer so sveti na ravni občine desetčlanski), poleg predsednika Roberta Bavčarja ga sestavljajo še Velja Bavčar, Ana Hreščak, Roza Jelenić, Apolonija Kinkela, Liljana Ružić, Alenka Simčič, Alenka Stanić in Milena Zubčić.

Marjana Mirković

Dopolnilni pouk slovenščine v Čabru: O predstavi Kdo je napravil Vidku srajčico

10. aprila smo šli z učiteljico Dragico Motik v Ljubljano na lutkovno predstavo Kdo je napravil Vidku srajčico. Predstava je bila za mlajše otroke in tudi moj mlajši brat je bil z nami.

Predstava je govorila o otroku Vidku, ki je bil najmlajši v družini. Zmeraj je dobival najbolj raztrgane in najstarejše majice, ki so jih njegove sestre in bratje prebrali. Želel si je, da bi vsaj enkrat dobil novo srajco. To svojo željo je povedal ovcu. Videk se ji je zasmilil in dala mu je nekaj svoje volne, da bi si naredil novo srajco. Videk je presrečen vzel volno in jo je odnesel grmu, naj mu jo osmuka. Pajek mu je pomagal pri dveh stvareh: spre-

del je volno in jo stkal v tkanino. Rak mu je urezal srajco, ptička pa jo je sešila. Od tistega časa ga je mati klicala: »Videk, moj srček.«

Čeprav je bilo na predstavi veliko majhnih otrok, so jo vsi pozorno gledali, ker je bila zelo zanimiva.

Iz predstave sem se naučil, da je v življenju pomembno imeti dobre prijatelje in verjeti, da se nam bo izpolnila želja, če si zares nekaj želimo. Samo verjeti je treba. **Jan Kocet, 5. razred**

Dragica Motik s starši in učenci.
Foto: Tanja Šebalj Kocet

Iz pouka slovenščine na OŠ Pečine

5. maj: Izlet v Škocjanske jame in Kobilarno Lipica

Pred OŠ Pečine se nas je zgodaj zjutraj zbralo 37 učencev in tri učiteljice. Vsi smo nestrpnost čakali, kdaj pride avtobus, da odринemo na izlet v Slovenijo, ki je vsako leto organiziran za učence slovenskega jezika in kulture. Naša prva postaja je bila Kobilarna Lipica. Ker smo prispeli dovolj zgodaj, smo imeli čas še za ogled muzeja kočij. Ob 10. uri se je začel naš program, prvi del je bil namenjen ogledu dresure. Bilo je zelo zanimivo videti, kaj vse se lipicanci lahko naučijo. Uživali smo v lepem vremenu in prekrasnih prizorih lipicancev na travnikih, ki so bili videti pravljico kot fotografije, ki smo jih o njih gledali na spletu. Na izlet smo se pripravili, zato smo veliko vedeli o Lipici in konjih. Kljub temu pa nas je presenetil podatek, da odrasli lipicanci dnevno pojedjo 18 kg sena in da žrebiček, ko se skoti, tehtja celo 50 kg. Na koncu smo imeli še nekaj minut časa za nakup spominkov. Poleg plišastih lipicancev so mnogi kupili tudi raglje, o katerih smo se učili v šoli. Njihov zvok nas je spremljal ves dan.

Sledil je počitek, pa tudi želodčki so se že oglašali. Kosili smo v bližnji restavraciji, se posladkali s sladoledom in na koncu še učencema Evi in Lucijanu, ki sta ta dan praznovala rojstni dan, zapeli *Vse najboljše*. Okrepčani s kosilom smo se pripravili na ogled Škocjanskih jam. Ob 14. uri smo si v Informacijskem centru ogledali mapo regijskega parka in našo pot. Že pred tem smo preučili fotografije najzanimivejših kapniških oblik, zdaj pa

smo se lahko v živo prepričali, kakšen je Orjak in ali je res tako velik. Videli smo tudi dvorano Orgel, v kateri so kapniške oblike res kot omenjeni glasbeni inštrument, itd. Najmlajši med nami so pozorno spremljali, ali se bo izza kakšnega kapnika pokazal Brkonja Čeljustnik s svojimi dolgimi brki. Šumeča jama je bila druga jama v škocjanskem jamskem sistemu, ki smo si jo ogledali. Zanimiva je tudi tabla, ki kaže, koliko je bilo vode v jami ob poplavi leta 1965. Na koncu Tihe jame smo že slišali šumenje. Vodnik nam je povedal, da je to šum reke Reke. Ko smo zagledali Šumečo jamo in znan podzemni kanjon, smo imeli občutek, kot da bi prišli v Had. Kljub drugačnim pričakovanjem smo brez večjega strahu prečkali 45 m visok Cerkvenikov most. Ogledali smo si še Tominčevo jamo, znano arheološko najdišče, in se spomnili zgodbe o babi Ančki, ki naj bi v omenjeni jami pokopala svoje otroke. Šli smo skozi Mahorčičevo ter Mariničevo jamo in na koncu nas je čakalo še nekaj stopnic. Ker smo ta dan prehodili že 800 stopnic, so nam bile te zadnje v najtežji izziv.

Utrujeni, vendar zadovoljni in polni vtisov smo se usedli na klopce v informacijskem centru. Pojedli smo še zadnje sendviče, ki smo jih imeli s seboj, in spili sok. Ob 17. uri smo se odpravili nazaj proti naši šoli, tam so nas čakali starši. Bilo nam je lepo, zato smo že na poti domov z velikim veseljem načrtovali izlet za prihodnje leto. **Andrea Šlosar, učiteljica slovenščine po modelu C na OŠ Pečine**

Na izletu je vedno lepo.
Foto: Andrea Šlosar

Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Na razpis za leto 2016 so društva in druge organizacije narodnih manjšin prijavile skupno 157 programov v vrednosti več kot petdeset milijonov kun (50.415.200,86 kn). Slovenskim organizacijam je bil odobren znesek v skupni vrednosti 633.000,00 kun.

Svet je javnost na Hrvaškem znova pozval, naj se najostreje zoperstavi vsem pojavom diskriminacije. Svoboda govora, kritika vladajočih in strpnost so temeljne evropske vrednote, ki jih je RH kot članica EU v celoti sprejela in jih mora tudi spoštovati.

Predsednik sveta dr. Aleksandar Tolnauer se je **16. marca** sešel s predsednikom Državnega zbora RS dr. Milanom Brglezom med njegovim obiskom v Zagrebu. Beseda je tekla predvsem o vlogi in položaju slovenske skupnosti na Hrvaškem. Srečanja sta se ude-

ležila tudi veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez s sodelavci in predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc. Na srečanju o uresničevanju Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin (OKVNM) – sprejeta je bila v saboru leta 1997, ki je na tem področju pomenila velik korak naprej – je bil **3. marca** govor tudi o nujnih priporočilih pristojnega odbora Sveta Evrope glede uresničevanja tega dokumenta. Ta med drugim obsojajo protimanjšinsko retoriko in sovražni govor v javnih medijih in od Hrvaške zahtevajo sankcioniranje kršiteljev.

24. februar, V spomin na Lindo Žeželić Žerovnik (1966–2014), koncert

VMarmorni dvorani nekdanje guvernerjeve palače, v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja, je potekal Koncert za Lindo Žeželić - Žerovnik (1966–2014), posvečen prezgodaj preminuli profesorici glasbe na reški glasbeni šoli Ivana Matetića Ronjgova (IMR). Linda Žeželić Žerovnik je diplomirala na Oddelku za glasbeno pedagogiko Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani. Na reški šoli je predavala vrsto predmetov, posebno uspešni pa so bili njeni učenci na tekmovanjih iz solfeggia. Poučevanje je bilo zanjo življenjsko poslanstvo in znanje je, skupaj z veliko ljubeznijo do glasbe, predajala generacijam in generacijam mladih. Da je spomin na zelo priljubljeno profesorico topel in živ, je potrdila tudi prepolna dvorana večinoma mladih obrazov.

Matej, Juraj Marko in
Monika Žirovnik.
Foto: Marjana Mirković

Spominu na Lindo Žeželić Žerovnik so se s posamičnimi in skupnim nastopom na koncertu poklonili tudi njeni otroci, ki stopajo po glasbeni poti: najstarejši, Juraj Marko Žerovnik, končuje študij na zagrebški akademiji za glasbo na smeri za klavir, orgle in čembalo in pogosto nastopa tudi v Slovenskem domu; njegov brat Matej, srednješolec, igra violino, sestra Monika, osnovnošolka, violončelo, oba pa sta prejela tudi več nagrad.

Na koncertu V spomin na Lindo, ki je potekal drugo leto zapored, so nastopili še Filip Fak, Marco Graziani, Vid Veljak, Tea Ban, Laura Gudelj, Emilia Rukavina, Ivan Bošnjak, Dajana Dujmović, Hana Rut Lerga ter godalni orkester in mešani zbor srednje glasbene šole IMR pod vodstvom dirigenta Maura Šestana in Doris Kovačić. Uvodni in poetični nagovor je podal don Anton Šuljić, na koncertu pa so razglasili tudi najboljše učence glasbene šole IMR v solfeggiu. ■ Marjana Mirković

9. april, Natko Štiglić, recital

Vokviru abonmaja HNK Ivana pl. Zajca z naslovom Komorni koncerti v Marmorni dvorani se je z recitalom predstavil mladi kitarist Natko Štiglić. Na programu je bilo več skladb za kitaro, ki veljajo za najlepše, dela avtorjev, kot so Mauro Giuliani, Johann Sebastian Bach, Boris Papandopulo, Heitor Villa Lobos, Frank Martin, Fernando Sor, Joaquin Turina, Agustin Barios Mangore in Isaac Albéniz.

Natko Štiglić.
Foto: Marjana Mirković

Natko Štiglić je glasbeno izobraževanje začel v šoli Vladimirja Nazorja v Crikvenici in nadaljeval na srednji glasbeni šoli Ivana Matetića Ronjgova na Reki, jeseni pa namerava vpisati študij kitare na akademiji za glasbo v Ljubljani. Do zdaj se je udeležil vrste poletnih in mednarodnih šol in izobraževalnih tečajev pri uglednih svetovnih kitaristih, med drugimi tudi pri Andreju Grafenauerju. Za seboj ima več odmevnih nastopov, na tekmovanjih na Hrvaškem in v tujini pa je prejel tudi že več priznanj in nagrad, med drugim prvo nagrado na tekmovanju *Poreški tirando* v Poreču leta 2014.

■ Marjana Mirković

Andrea Štemberger (levo). Arhiv šole.

Na 19. državnem tekmovanju je sodelovala tudi reška Trgovska in tekstilna šola, v treh disciplinah, oblikovanju oblačil ter kolekcijah modnega oblikovanja in krojačev, letošnja tema pa je bila namenjena tradicionalnemu plastronu, motivu iz zakladnice hrvaške kulturne dediščine, v sodobnem času. Dijakinje reške šole so bile uspešne in so osvojile nagrado v dveh disciplinah, oblikovanju oblačil (drugo mesto) in kolekciji modnega oblikovanja. S to je maturantka Andrea Štemberger pod vodstvom mentorice Renate Štefan Barišić osvojila tretje mesto in prejela tudi pohvalo. Dela mladih ustvarjalcev so bila razstavljena v lepem okolju mestne lože, kjer so potekale tudi revije, ki so navdušile občinstvo.

Andrea Štemberger, sicer odličnjakinja, želi svojo profesionalno pot nadaljevati izključno na področju modnega oblikovanja in upa, da bo sprejeta na študij v Sloveniji, pa tudi, da ji bo uspelo pridobiti štipendijo, ki jo RS podeljuje potomcem slovenskih družin iz zamejstva. ■ Marjana Mirković

7. maj, Tartinijev trg, Piran – Tartinijada

Piran je slikovito mesto v slovenski Istri, ki se lahko pohvali s srednjeveško arhitekturo in bogato kulturno dediščino. Del te je tudi dejstvo, da je mesto rojstni kraj Giuseppeja Tartinija (1692–1770), znanega violinista in skladatelja. Čeprav je svojo življenjsko pot nadaljeval v Padovi, so prebivalci Pirana še danes ponosni na svojega someščana, s katerim so povezane tudi številne legende. Njegovo najbolj znano delo je sonata Vražji trilček, ki je po legendi nastala tako, da se je Tartiniju v snu prikazal sam vrag in ob vznožju njegove postelje igral na violino.

V spomin na tega velikega violinista in skladatelja je bil leta 2012 ustanovljen festival Tartinijevi dnevi Piran. Poteka vsako drugo leto in v tem času vrstijo različni koncerti in drugi dogodki, posvečeni Tartiniju. Festival se tradicionalno konča s Tartinijado, dogodkom, na katerem Tartinijev orkester izvaja Tartinijeva dela na glavnem trgu v Piranu. Orkester sestavljajo godalci vseh starosti in glasbenega znanja, tako da skupaj igrajo učenci, učitelji, srednješolci in študenti, profesorji in amaterski glasbeniki, mame, očetje in otroci – vsi, ki igrajo kakšen godalni instrument in želijo skupaj izvajati Tartinijevo glasbo. Letos je Tartinijev orkester sestavljalo 270 godalcev iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Nastopajoči so zaigrali tri Tartinijeve skladbe, ki jih je za izvedbo pripravil ustanovitelj festivala in organizator Zdravko Pleše, violinist, ki je velik

del svojega umetniškega delovanja posvetil Tartinijevemu glasbenemu opusu (Sopotja občasno spremljajo bogato dejavnost tega vsestransko ustvarjalnega rojaka, op. ur.).

Letos so na Tartinijadi sodelovali tudi učenci reške glasbene šole Ivan Matetič Ronjgov. Pod vodstvom profesorja Maura Šestana so nastopili Eva Lončarić na violi ter Ana Miculinić, Miron Lončarić in Karlo Musinov na violončelu. Za mlade godalce je bila lepa izkušnja igrati Tartinijevo glasbo v velikem orkestru in imeti priložnost za druženje s sovrstniki iz drugih držav.

■ Kristina Riman

Miron in Eva Lončarić, Mauro Šestan in Karlo Musinov.
Foto: Darko Lončarić

Ambasada zdravja

Res je, da v Sloveniji nimamo ne Karamarka ne Petrova, ki bi nas razvnela (če sploh!) in tudi s ponovnimi volitvami nam ne grozijo. Samo Janši je dolgčas, pa se je spet spravil na Kučana s tožbo zaradi nekih dogodkov – iz maja 1991, ne iz na primer maja 2016! Ko bi se zdolgočaseni, odtujeni politiki tako pri nas kot pri vas zlahka začeli ukvarjati ne z orožjem izpred 25 let, ampak s kakšno res, priznajmo, zelo dolgočasno temo, kot je na primer ta, od kod čez 20 let denar za pokojnine tretjine prebivalstva, starcev. Ali pa, kakšne penzije bo imela naša mladina, ki večinoma dela, če sploh dela, za najnižje mogoče plačilo.

Že nekoliko malodušne nas predramijo le še res močne afere, ki tu pri nas, kot pri vas, vznikajo kot pomladanski brsti in ne poenjajo.

Na novi elektronski naslov svoje nove službe sem prejšnji teden, konec maja, v gomili popolnoma nesmiselnih reklamnih sporočil dobila tudi sporočilo neke Ambasade zdravja: »Krčne

Zgodba do tu je res zanimiva, od tu naprej pa zanimiva za znoret. Zdravstvena zavarovalnica je od tega zdravnika prejela 400 računov za operacije in vse seveda plačala. Skupaj za približno pol milijona evrov. Ampak teh 400 pacientov kirurga Zimmermanna se je še enkrat vrnilo v zdravstveni sistem. Zdravniki so popravljali mazačeve napake, in to tudi na nogah, ki so bile popolnoma zdrave. Kaj napake – kriminal! In pomislite – noben zdravnik, niti eden, mazača v beli halji ni prijavil, nihče ni sprožil postopka, da bi raziskal, kako to, da je ta mojster trgal iz zdravih nog zdrave žile. Vsi so bili tiho! Molčali!

In tako smo prejšnji teden na nacionalki

Dragica Jaksetič

žile, modrikaste, nabrekle, zvijugane in zasukle vene, ki kvarijo naš videz, so neestetske, moteče in celo boleče. Vse do pomladi pa jim posvečamo premalo pozornosti. Zdaj je pomlad ... kaj storiti? Spoznajte neverjetno moč divjega kostanja!»

»Kaaaaj?! Kaj pa je zdaj to?!« sem debelo pogledala na tole sporočilo Ambasade zdravja. Pustimo to, da ne vem, kakšne so »zasukle« vene. Ampak sporočilo je priletelo isti teden, ko je eksplodirala afera »krčne žile«.

Novinarka Televizije Koper Capodistria Evgenija Carl je razkrila »žilnega kirurga« Janeza Zimmermanna, ki je najprej v Sloveniji, nato pa v Trstu operiral krčne žile. Zaradi dolgih čakalnih dob v bolnišnicah se je dohtar odločil, da bo pacientom olajšal čakanje. In zaslužil. Punce so hodile k njemu tudi samo zaradi težav s kako modro žilo ali žilico, ki je nabrekla pod kožo na nogi. V neprimernih prostorih z neprimerno opremo jim je razrezal kožo, mišično tkivo in ven izpulil nekaj žil, na nogi pa pustil razdejanje. Ne le estetsko, neki pacient je zaradi seapse celo ostal brez noge.

Mazača je razkrila novinarka, ki je »kirurgu« nastavila past: deklet z zdravimi nogami. In jo je zagrabil.

dvakrat poslušali voditeljico Odmevov Rosvito Pesek, ki je pred kamero mrcvarila dohtarje, predsednika zdravniške zbornice, zdravniškega društva itd., da bi iz njih izvabila vsaj zrnice priznanja, zrnice kesanja, enkrat izrečeno besedo poštenost. In ne boste verjeli, na vprašanje, zakaj zdravniki niso ukrepali in sprožili strokovni nadzor, je Rosviti en dohtar rekel, naj pacienti preverijo, h kakšnemu zdravniku gredo (ma nemoj!), ena dohtarca, kirurginja, spet z neko zdravniško funkcijo, pa je naposled izdala, da so bili vsi tiho zato, ker jih veže etični kodeks. Zanimivo, a ne? Od nikogar nobenega zrnca. Niti soli!

Zdaj pa se vprašajmo samo še po moralnem nauku te basni. Vsaj dve sta: borite se za dobre in neodvisne novinarje in zanesite se na divji kostanj!

Ivan Harej: Zapisan rocku in Bazovici

Družina Harej je bila dejavno vpeta v delovanje društva Bazovica predvsem v prvih desetletjih, Ivan Harej-Harry pa je dobro znan tudi v kulturnih krogih in zapisan v zgodovini rokofske glasbe na Reki. Ustvarjalno jo je sooblikoval v števil-

nih skupinah, tudi znanih Uraganih, pred leti bil pobudnik društva LP Rock, za oživljanje in promocijo rocka na Reki, pa tudi skupine 60' River Band, v kateri igrata tudi rojaka Andrej Baša in Vinko Sluga. Vse to je naletelo na odličan odziv, skupini pa se je v dveh letih pridružilo več kot deset drugih skupin, ki z živahnimi večeri razveseljujejo staro in mlado na vselej prepolni ladji, Botelu Marina v reški luki.

V društvu je od otroških let. Pripejljal sta ga starša, doma iz Dornberka, ki sta leta 1947 na Reki dobila delo in se kmalu dejavno vključila tudi v Slovenski dom, mati Marija v dramsko skupino, oče Jože pa tudi v zbor in druge skupine, vodil je društvo (1957–1961) in v gospodarski skupini več let skrbel za vzdrževanje poslopja. Pravi, da je bilo »takrat več mladih in vselej živo, dejavnost društva so soustvarjali mnogi, spomnim se tudi več istrskih, goranskih in bodulskih (s Krka, op. ur.) priimkov. Za razvoj društva je bilo to prepletanje jezikov in kultur pomembno. Ljudje so se nasploh več družili, tudi v Fratellanzi, pa ladjedelniškem tamburaškem orkestru, veliko je bilo društev.«

Ivan Harej je na oder društva stopil še pred šolo, bil v recitatorski in dramski skupini ter se pri šestih letih srečal z glasbo: »Tone Mihec je začel s tamburicami in nam dal osnovno glasbeno teorijo, začeli smo brati note *prima vista*. Po dveh, treh letih je skupino prevzel Nikola Mak in vse skupaj dvignil na višjo raven. Krasni spomini, bilo nas je skupaj 36 in po mojem mnenju smo bili ena najboljših tamburaških skupin v Jugoslaviji, ampak tamburica tedaj ni bila ravno cenjen instrument. V Sloveniji je tamburica oz. njena določena oblika – poleg violine, klarineta

in bajsa – osnovni glasbeni instrument, harmonika je to v zadnjih 150 letih. Tamburico sem igral do konca srednje šole, potem sem začel s kitaro, vzljubil rokofske glasbo in vse, povezano s tem: rock namreč ni zgolj glasba, to je način razmišljanja naše

generacije, kultura, način življenja... Kot profesionalni glasbenik sem igral do leta 1975, ko je rojstvo hčerke zahtevalo spremembe in odgovornost do družine.«

Stik s KPD Bazovica je znova navezal leta 2005, pri snemanju prve zgoščenke mešanega pevskega zbora v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku, ko je delal v mestnem oddelku za kulturo: »Potem je prišla proslava 60. obletnice, pa obnova dvorane in sčasoma sem postajal dejavnejši; bil sem tudi v vodstvu društva, po upokojitvi pa sem kot mojster tona in luči prevzel tehniko. Ostal sem še občasno dejaven v HKD teatru – nanj me veže veliko lepih spominov, dosežkov in nagrajenih predstav. Kot upokojenec nimam veliko časa, imam pa svobodo, da počnem to, kar me veseli. Pogosto pride več obveznosti hkrati, toda Bazovica, ko te prime, te 'poje' in ima vselej prednost.« V društvu na kontrabasu redno spremlja nastope folklorne skupine, zaslužen pa je za ustanovitev glasbene skupine: »Veseli me, zelo so dobri, imamo osem članov, tudi mladih – tri kitare, dve klaviaturi, bas, vrsto južnoameriškega bobna, *cajon*, in pevko. Obdelali smo osnove glasbene teorije, jeseni predvidoma sledi nadaljevanje.«

V zadnjih dveh mandatih je tudi član slovenskih manjšinskih svetov na mestni in županijski ravni, v slednjega pa se je med letoma 2011 in 2015 vključila tudi hči Ema.

Želje za prihodnje? »Mladi, mladi, mladi... v zboru, ki je temelj našega društva, v drami, folklori... Moja vnukinja se v delo žal ne more vključiti, živi v okolici Reke, v Viškovem, a moramo pritegniti tukajšnjo mlado generacijo.«

■ Marjana Mirković

Ivan Harej in Andrej Baša na odru KPD Bazovica. Osebni arhiv.

Ivan Harej. Foto: Istog Žorž

60' River Band 2015. Foto: Ante Škrobonja

Grupa "Uragani" Rijeka

Foto: Zinka Božiček

Foto: Milivoj Filipović

Foto: Đilio Arbula

Foto: Anita Hromin

Foto: Dubravka Dijanić

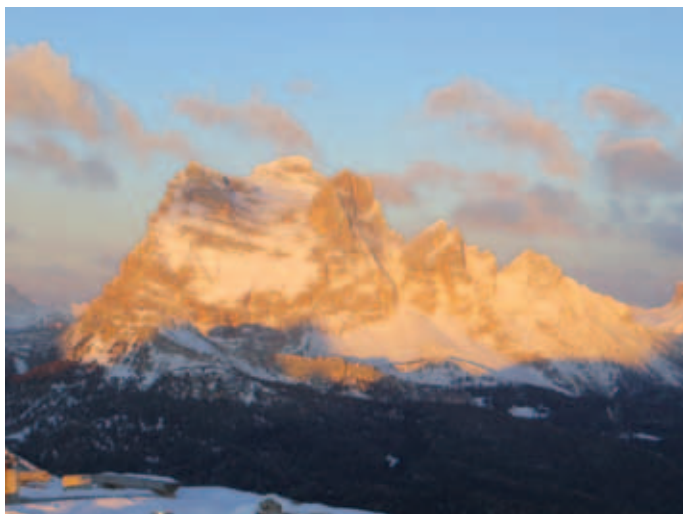

Foto: Mirjana Brumnjak

Foto: Milena Arbula

Foto: Darko Mohar